

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 132

гр. Пловдив, 26.03.2024 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в
закрито заседание на двадесет и шести март през две хиляди двадесет и
четвърта година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Меденка М. Недкова

като разгледа докладваното от Меденка М. Недкова Въззивно търговско дело
№ 20235001000705 по описа за 2023 година

Производството е по чл.267ал.1 ГПК.

С решение №50116/27.XI.2023год. постановено по т.д. №1138/2022год. на I
ТО на ВКС е отменено решение №34/20.I.2022год. по В.т.д. №702/2022год. на ПАС и делото
е върнато на ПАС за ново произнасяне от друг състав на същия съд, с указания да се даде
възможност на страните да изразят становище и организират защитата си във връзка с
възражението на ищците ЕТ "Д.-**-В.Ф." гр.П., ЕИК ***, представляван от В.К.Ф. и ЕТ "В.-
А.В." гр.П., ЕИК ***, представляван от А.А.В., за валидно задължаване на длъжника "Б.***"
ЕООД /н/гр.Х., ЕИК *** по процесния запис на заповед, предвид подписването му към
действителната дата на издаване от лице, което не е било вписано в търговския регистър
като управител на посоченото дружество - издател.

Производството понастоящото дело е образувано по подадена въззивна
жалба вх.№263373/3.XII.2020год. от Д. И. З., ЕГН ***** от гр.П., ул."Г.М."№*, ет.*,
срещу решение № 260038/12.XI.2020год., постановено по т.д.№218/2019год. на ОС Х., с
което е прието за установено по отношение на Д. И. З., длъжника „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. и
синдика А. Р. М., несъществуване на вземания на кредитора Д. И. З. по отношение на
длъжника „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х., включени в списъка на приетите вземания, произтичащи
от запис на заповед от 13.IV.2015год. за сумата 300 000лв., лихва върху главницата 28
750лв., считано от 30.VII.2018год. до 9.VII.2019год., законна лихва върху главницата след
9.VII.2019год., 5 235лв. адвокатски хонорар за изготвяне на молба за откриване на
производство по несъстоятелност и процесуално представителство на Д. З. по т.д.
№1/2018год. по описа на ОС Х., 3 765лв. адвокатско възнаграждение за предявяване на
вземания на кредиторите, като Д. И. З. и „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. са осъдени да заплатят по
сметката на ОС Х. ДТ в размер на 3 389.83лв., а на кредиторите ЕТ „Д.-**-В.Ф.“ гр. П., ЕИК
*** и ЕТ „В.-А.В.“ гр. П., ЕИК *** съдебни разноски по делото в размер на 8 400лв..
Решението се обжалва изцяло, като са изложени подробни съображения относно неговата
незаконсъобразност и необоснованост. Основните аргументи са свързани с
обстоятелството, че страната няма нужда да сочи доказателства за наличие на основание, за
което е издаден запис на заповед, при наличие на редовен от външна страна менителничен
ефект, не счита за необходимо да сочи основание на поетото от издателя задължение за
плащане и да доказва вземане по каузално правоотношение по повод или във връзка с което
е издадения запис на заповед. Изрично заявява, че вземането и произтича от запис на
заповед, издаден на 13.IV.2015год. от управителя на „Б.***“ ЕООД гр.Х. и съдържащ клауза
„без протест“, който отговаря на всички изисквания за редовност по чл.535 ТЗ, като не са

налице отрицателните изисквания по чл.536 ТЗ, което е безспорно установено от ОС Х. в производството по т.д.№1/2018год., тъй като именно въз основа на това нейно вземане, произтичащо от процесния запис на заповед, е открито производството по несъстоятелност на длъжника „Б.***“ ЕООД гр.Х. Призвана, че вземането не е обвързано с каузална сделка. Моли решението на първоинстанционният съд да се отмени и съответно се отхвърли като неоснователен предявения иск.

Подаден е отговор на въззивната жалба вх.№***год. от въззиваемите ЕТ „Д.-**-В.Ф.“ гр. П., ЕИК ***, представляван от В.К.Ф. и ЕТ „В.-А.В.“ гр. П**, ЕИК ***, представляван от А.А.В., чрез пълномощниците им адв. В. В. и адв. С.Т., с възражения за нейната неоснователност.

Длъжникът „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х., ЕИК *** и синдикът А. Р. М. не са подали отговори на въззивната жалба и не са взели становище по нея.

В случая страните не спорят, че вземането на жалбоподателката Д. З. произтича от запис на заповед, издаден от управителя на „Б.***“ ЕООД гр.Х. Г. Х.Х. на 13.IV.2015год., за сумата 300 000лв. Записът на заповед има двойствено битие-на ценна книга и на правна сделка. В качеството си на ценна книга, записът на заповед е частен диспозитивен документ, конститутивна, търговска и налична ценна книга на заповед, която инкорпорира волеизявлението на издателя /чието обещание е да плати парична сума на поемателя/, аксесорните на ценната книга сделки/джиро,авал и пр./ и произтичащите от тях права /преки и регресни менителнични права/ по такъв начин, че упражняването и прехвърлянето на правата по ценната книга се осъществява чрез предаване на документа.

Записът на заповед е абстрактна, едностранна и формална правна сделка, по силата на която едно лице, наречено издател обещава безусловно да плати на падежа определена сума на друго лице /поемател/ или на лице, посочено в заповедта от поемателя. Записът на заповед е абстрактна сделка, при която основанието за плащане не е елемент от съдържанието, поради което не е условие за действителност на ефекта. В същото време обаче записът на заповед се издава заради конкретни отношения между издателя и поемателя.

С решение№50116/27.XI.2023год. по т.д.№1138/2022год. ВКС е приел за правилни изводите на ПАС за редовност на процесния запис на заповед, тъй като е налице предвиден в чл.536ал.1 във връзка с чл.535т.3 ТЗ задължителен реквизит- падеж, който е сред изрично предвидените в чл.486ал.1т.1 ТЗ- на предявяване, макар издателят да е посочил „да заплати, без протест, срещу представяне“. ВКС споделя и изводите на ПАС относно характера на направеното от ищците оспорване по отношение липсата на каузално правоотношение, което се обезпечава с процесната ценна книга. Приема, че в случая се касае до редовен от външна страна менителничен ефект и направеното от кредиторите ЕТ оспорване е общо- твърди се, че въобще не съществува каузално правоотношение, което да е обезпечено с менителничен ефект. Ето защо и съгласно т.17 от ТР№4/2013год. на ОСГТК на ВКС в тази хипотеза поемателят не е длъжен да сочи основанието на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него и издателя.

Съгласно отменителното решение на ВКС, при оспорване на датата на съставяне на документа /запис на заповед/, доказателствената тежест е за лицето, което претендира изгодни за себе си правни последици от фактите, удостоверени или обективирани в частния документ /така Решение№17/13.VI.2019год. по т.д.№1104/2018год. на I ТО на ВКС и Решение№32/18.VI.2019год. по т.д.№1109/2018год. на I ТО на ВКС/.

В случая ищците ЕТ „Д.-**-В.Ф.“ гр. П., ЕИК *** и ЕТ „В.-А.В.“ гр. П., ЕИК ***, са кредитори с приети вземания в производството по несъстоятелност на длъжника „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. и не са „трети лица“ по смисъла на чл.181ал.1 ГПК. „Трети лица“ по смисъла на чл.181ал.1 ГПК са тези, които черпят права от лицето, подписало

документа и правата, които те черпят могат да възникнат само при условие, че датата на възникването им предшества датата на документа.

Съгласно съдебната практика /Решение №32/18.VI.2019год. по т.д. №1109/2018год. на I ТО на ВКС/ „страни в процеса, които не са участвали в съставянето на частен документ и не се явяват трето по смисъла на чл.181ал.1 ГПК лица, могат да оспорват датата на съставянето му, като последната следва да бъде установена с други доказателствени средства. Доказателствената тежест е за лицето, което претендира изгодни за себе си правни последици от фактите, удостоверени или обективирани в частния документ. В случая такова лице е жалбоподателката Д. З., която претендира изгодни за себе си последици от менителничния ефект.

Съгласно цитираната от пълномощника на жалбоподателката съдебна практика / Решение №100/6.X.2020год. по т.д. №2133/2019год. на I ТО на ВКС / „тежестта на доказване на абсолютните, и на релативните възражения срещу запис на заповед, лежи върху длъжника-издател, тъй като за ищеца менителничния ефект служи и като основание, и като доказателство / съгласно „Систематичен курс по българско търговско право“ , стр.618/. Основателно е и възражението на пълномощниците на въззиваемите, че тази практика е относима в производството по предявен иск по чл.422ал.1 ГПК, когато длъжникът- издател на запис на заповед го оспорва, и тогава той носи доказателствената тежест да установи фактите и обстоятелствата, относими към достоверността на всеки един от вписаните в документа задължителни реквизити.

Но водим от тази съдебна практика, настоящия съдебен състав приема, че длъжникът „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х., представляван в настоящето производство от управителя Х.Д.Х. носи доказателствената тежест да установи действителната дата на издаването на записа на заповед и наличието към този момент на представителна власт по отношение на представлявания издател. Съгласно чл.635ал.2 ТЗ синдикът не представлява длъжника, а е самостоятелна страна в производството по предявен иск с правно основание чл.694 ТЗ. Длъжникът участва в производството по чл.694 ТЗ чрез органните си представители дори когато е обявен в несъстоятелност. Ето защо и искането на пълномощника на жалбоподателката адв. А. за призоваване на управителя на дружеството-длъжник Х.Д.Х. като свидетел по делото, съдът намира за недопустимо. Управителят на „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. може да даде обяснения по реда на чл.176ал.1 ГПК, касаещи процесния запис на заповед, като съдът може да го задължи да се яви и отговори на въпросите, посочени изрично от жалбоподателката.

Съдът счита за недопустимо и искането да бъде разпитан като свидетел предходният управител на дружеството Г. Х.Х., който е посочен в процесния запис на заповед като управител на дружеството-издател, тъй като със свидетелски показания не може да се установяват договори, за които законът изисква писмена форма. Освен това в случая е налице и забраната по чл.164ал.1т.3 ГПК за доказване със свидетелски показания на сделка на стойност над 5 000лв.

Съдът счита за неоснователно и искането на адв. А. да му се издадат съдебни удостоверения, за да се снабди чрез тях с документи от т.д. №1/2018год. по описа на ОС Х. и от синдика на дружеството-длъжник. Както сама е посочила жалбоподателката Д. З., по нейна молба е открито производство по несъстоятелност на длъжника „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. и тя е кредитор с прието вземане и страна в това производство по несъстоятелност. Като такава страна има възможност, съгласно чл.78 от Правилника за администрацията на съдилищата, да иска справки от делото по несъстоятелност , както и копия от всички документи по делото, а може и сама да прави копия от необходимите и документи по делото, без да е нужно да представя съдебно удостоверение. Същите правомощия има и нейният пълномощник - адвокат по делото.

Що се отнася до исканото съдебно удостоверение, за да се изискат от синдика документи, касаещи процесния запис на заповед, то това искане също е недопустимо, защото синдикът е самостоятелна страна в производството по предявен иск по чл.694 ТЗ и може да бъде задължен като такъв да представи документи, но след изричното им посочване от страна на жалбоподателката.

По гореизложеното съдът разпределя доказателствената тежест между страните, както следва: длъжникът „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х., представляван от управителя

Х.Д.Х. следва да вземе становище и установи действителната дата на издаването на запис на заповед и наличието към този момент на представителна власт по отношение на представлявания издател, защото дружеството е издател на мениителничния ефект.

Доказателствената тежест е и за лицето, което претендира изгодни за себе си правни последици от фактите, удостоверени или обективирани в частния документ, в случая жалбоподателката Д. З., която претендира изгодни за себе си последици от мениителничния ефект.

Съдът ще следва да остави без уважение като недопустими исканията на пълномощника на жалбоподателката адв. Р. А. за разпит като свидетели на настоящия управител на „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. Х.Х. и на предходния управител Г. Х., първият защото като органен представител на дружеството-длъжник не може да бъде разпитван като свидетел, а вторият- защото е недопустимо със свидетелски показания да се установява достоверната дата на частния документ. Ще следва да се остави без уважение и искането му за съдебни удостоверения, чрез които да се снабди с нахосящи се по т.д.№1/2018год. по описа на ОС Х. документи, защото като доверителката му, като страна по делото, има право свободно да ги изиска от ОС Х. или да се снабди с копия от тези документи, съгласно чл.78 от Правилника за администрацията на съдилищата.

По гореизложеното и на основание чл.267ал.1 ГПК Пловдивският апелативен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ПРЕДЯВАВА на страните изготвения **ПРОЕКТО-ДОКЛАД ПО ДЕЛОТО**, като им дава възможност да вземат становище по него.

РАЗПРЕДЕЛЯ доказателствената тежест между страните, както следва: длъжникът „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х., ЕИК ***, представляван от управителя Х.Д.Х. следва да вземе становище и установи действителната дата на издаването на процесния запис на заповед и наличието към този момент на представителна власт по отношение на представлявания издател, защото това дружество е издател на мениителничния ефект.

Доказателствената тежест е и за лицето, което претендира изгодни за себе си правни последици от фактите, удостоверени или обективирани в частния документ, в случая жалбоподателката Д. З., която претендира изгодни за себе си последици от мениителничния ефект.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането за допускане до разпит в качеството на свидетели на предходния управител на „Б.***“ ЕООД /н/ гр.Х. Г. Х.Х. и настоящия управител Х.Д.Х., **КАТО НЕДОПУСТИМО**, както и да се издадат съдебни удостоверения, чрез които жалбоподателката Д. И. З. да се снабди с необходимите документи от т.д. №1/2018год. по описа на ОС Х., по което дело е страна-кредитор с прието вземане.

УКАЗВА на страните по делото, че действителната /достоверна/ дата на издаване на процесния запис на заповед следва да се докаже с други доказателствени средства.

НАСРОЧВА делото за разглеждане в о.с.з. на **14.VI.2024год. 10.30часа**, за която дата и час да се призват редовно страните по делото, на които да се изпрати и препис от настоящето определение на съда.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

